

Jaarbericht 2017

Schiphol bereikt het maximum aantal toegestane vliegtuigbewegingen

Royal Schiphol Group presenteert vandaag, 16 februari 2018, haar resultaten over 2017. Het nettoresultaat is, in lijn met de eerder afgegeven verwachting, 8,7% lager en bedraagt 280 miljoen euro (2016: 306 miljoen euro).

Jos Nijhuis, President-directeur & Chief Executive Officer van Royal Schiphol Group: "De luchtvaartsector vervult een spilfunctie in de samenleving. Ook in 2017 zagen we een groei in het luchtverkeer via onze luchthavens. Amsterdam Airport Schiphol heeft het maximum aantal toegestane vliegtuigbewegingen vrijwel bereikt. Nieuwe afspraken over verdere veilige, slimme en duurzame ontwikkeling van de luchtvaart na 2020 zijn nodig om onze maatschappelijke opdracht - het optimaal verbinden van Nederland met de rest van de wereld - te kunnen blijven vervullen. Wij zijn volop aan het investeren in luchthaveninfrastructuur, zoals de nieuwe pier en terminal, om de kwaliteitservaring voor onze reizigers en de airlines op het juiste niveau te houden. Totdat deze capaciteit beschikbaar is, blijven wij extra operationele maatregelen nemen om knelpunten op piekmomenten te voorkomen. Vandaag werken we aan kwaliteit en leggen een stevig fundament voor de toekomst: Perform Today, Create Tomorrow."

De belangrijkste reden voor het lagere resultaat zijn de operationele maatregelen die benodigd waren om de groei in passagiers te faciliteren en om de kwaliteit op hetzelfde niveau te houden. De bestaande infrastructurele capaciteit is volledig benut, waardoor relatief kostbare operationele maatregelen zijn getroffen, die leiden tot een stijging van de bedrijfslasten en een druk op de Aviation resultaten. De netto-omzet stijgt met 2,4% naar 1.458 miljoen euro. Hierbij is het effect van de daling in de havengeldtarieven op Schiphol met 7,1% per 1 april 2017 voor een belangrijk deel gecompenseerd door de stijging in passagiers (+7,7%). De marktontwikkelingen voor het vastgoed zijn gunstig en leiden tot een waardestijging van de vastgoedportefeuille ondanks een afwaardering op twee vrachtgebouwen. Het nettoresultaat bevat een bedrag van circa 25 miljoen euro dat verrekend zal worden met de havengelden over de periode 2019 tot en met 2021 (2016: 52 miljoen euro).

Belangrijkste ontwikkelingen

- Het aantal passagiers op Amsterdam Airport Schiphol stijgt met 7,7% naar 68,5 miljoen. Het aantal vliegtuigbewegingen heeft vrijwel de grens van 500 duizend tot en met 2020 bereikt en bedraagt 496.748. Het vrachtvolume laat een stijging zien van 5,4% tot 1.752 duizend ton.
- De havengeldtarieven zullen, na jaren van daling (in totaal 23% in de afgelopen drie jaar), per 1 april 2018 stijgen met 5,4%.
- De omzet uit concessies en parkeren is gestegen. De gemiddelde retailbesteding per vertrekkende passagier in de winkels achter de securitycontrole op Schiphol is gedaald van 13,65 euro naar 13,35 euro (-2,2%). De gemiddelde horecabesteding per vertrekkende passagier is gestegen van 4,32 euro naar 4,68 euro (+8,4%).
- De verkoop van het Hilton hotel heeft geleid tot een verkoopresultaat van 26 miljoen euro en een nettoresultaat van 18 miljoen euro.
- De bijdrage van de internationale activiteiten aan het netto resultaat, met name door Groupe ADP en Brisbane Airport Corporation, bedraagt 100 miljoen euro. Dit is 36% van het nettoresultaat.
- De aanleg van de nieuwe luchthaven Lelystad Airport verloopt conform planning. Deze ontwikkeling is hard nodig om invulling te kunnen geven aan het selectiviteitsbeleid.
- Het passagiersvolume op Eindhoven Airport is met 19,5% gestegen tot 5,7 miljoen passagiers.
- De luchthavens van Schiphol Group draaien vanaf 1 januari 2018 volledig op energie opgewekt met Nederlandse wind.

Kerncijfers

EUR miljoen tenzij anders vermeld	2017	2016	%
Resultaten			
Netto-omzet	1.458	1.423	2,4
Overige resultaten uit vastgoed	42	71	-40,5
Overige opbrengsten	38	-	100,0
Bedrijfslasten (excl. afschrijvingen en bijzondere waardeveranderingen)	916	836	9,5
EBITDA ¹	622	658	-5,5
Afschrijvingen	264	237	11,5
Bijzondere waardeveranderingen	-	2	-100,0
Exploitatieresultaat	359	420	-14,7
Financiële baten en lasten	-86	-91	-5,5
Resultaat geassocieerde deelnemingen	73	67	7,8
Resultaat voor belastingen	346	397	-12,9
Winstbelasting	-60	-86	-29,9
Resultaat na belastingen	286	311	-8,3
Nettoresultaat	280	306	-8,7
Eigen vermogen			
	3.978	3.860	3,1
Investeringen in vaste activa	490	303	61,5
Kasstroom uit operationele activiteiten	267	438	-39,0
Voorgesteld dividend	150	148	1,2
Kernratio's			
RONA na belastingen ²	6,1%	7,1%	
Rendement gemiddeld eigen vermogen (ROE) ³	7,2%	8,2%	
Leverage ⁴	35,2%	34,9%	
FFO/totale schuld ⁵	21,6%	22,8%	
FFO interest dekkingsratio ⁶	6,9	6,8	
Winst per aandeel (in 1.000 EUR) ⁷	1.503	1.645	
Dividend per aandeel (in 1.000 EUR)	807	797	
Bedrijfsomvang (in aantallen)			
Vliegtuigbewegingen handelsverkeer ⁸	547.604	527.285	3,9
Aantal passagiers (x 1.000) ⁸	75.902	70.001	8,4
Vracht (x 1.000 ton) ⁸	1.752	1.662	5,4
Personeelsbestand op basis van gemiddeld aantal FTE's	2.177	2.063	5,5

1) Exploitatieresultaat voor afschrijvingen en bijzondere waardeveranderingen

2) Exploitatieresultaat na belasting plus resultaat geassocieerde deelnemingen en rentebaten / (Gemiddeld vaste activa – actieve belastinglatentie)

3) Netto resultaat (toekomend aan aandeelhouders) / Gemiddeld eigen vermogen

4) Boekwaarde rentedragende schulden / (Eigen vermogen plus boekwaarde rentedragende schulden)

5) Funds From Operations (operationele kasstroom gecorrigeerd voor werkkapitaal) / Boekwaarde rentedragende schulden

6) Funds From Operations plus bruto rentelasten / bruto rentelasten

7) Op basis van het netto resultaat (toekomend aan aandeelhouders)

8) Betreft Schiphol Group: Amsterdam Airport Schiphol, Rotterdam The Hague Airport en Eindhoven Airport

Netto-omzet

De netto-omzet is in 2017 ten opzichte van 2016 met 35 miljoen euro (2,4 procent) gestegen van 1.423 miljoen euro naar 1.458 miljoen euro.

EUR miljoen	2017	2016	%
Havengelden	832	837	-0,5
Concessies	206	187	10,0
Verhuringen	160	157	1,9
Autoparkeergelden	123	116	6,5
Reclame	18	18	2,4
Diensten en werkzaamheden derden	23	23	1,4
Hotelactiviteiten	33	29	14,9
Overige	62	57	8,9
Netto-omzet	1.458	1.423	2,4

De totale omzet uit havengelden van Amsterdam Airport Schiphol, Eindhoven Airport en Rotterdam The Hague Airport daalt in 2017 met 0,5 procent tot 832 miljoen euro. Dit is voornamelijk het gevolg van een daling van de havengeldtarieven op Amsterdam Airport Schiphol met 7,1 procent per 1 april 2017. De tariefsdaling wordt echter grotendeels gecompenseerd door de stijging van het aantal passagiers. Het aantal passagiers op Amsterdam Airport Schiphol is gegroeid met 7,7 procent tot 68,5 miljoen en het aantal vliegtuigbewegingen is met 3,7 procent gestegen tot 496.748. Het aantal vliegbevegingen bereikt hiermee bijna het 'volumeplafond 2020' van 500.000 bewegingen. Het vrachtvolume is gestegen met 5,4 procent naar 1.752 duizend ton.

Op Eindhoven Airport is eveneens sprake van een forse groei in het aantal passagiers met 19,5 procent tot 5,7 miljoen passagiers. Het aantal vliegbevegingen is met 18 procent toegenomen tot 36.470. Deze groei leidt tot een stijging van de totale omzet uit havengelden van Eindhoven Airport met 22,0 procent tot 38 miljoen euro.

De totale omzet uit havengelden van Rotterdam The Hague Airport stijgt in 2017 met 3,7 procent. Op deze luchthaven is het aantal passagiers gestegen met 5,4 procent tot 1,7 miljoen. Het aantal vliegtuigbewegingen is daarentegen gedaald met 17,8 procent naar 14.386 als gevolg van geannuleerde bestemmingen van een aantal maatschappijen. Door de inzet van grotere typen vliegtuigen is het aantal passagiers gestegen.

De totale omzet uit concessies is in 2017 gestegen met 10 procent tot 206 miljoen euro door de groei in het aantal passagiers en de afgeronde verbouwing van Lounge 2 in 2016. De gemiddelde retailbesteding per vertrekkende passagier op Amsterdam Airport Schiphol is gedaald met 2,2 procent van 13,65 euro in 2016 naar 13,35 in 2017. Dit is het gevolg van het veranderende consumentengedrag en drukte in de terminal. De gemiddelde horecabesteding per vertrekkende passagier is daarentegen met 8,3 procent gestegen van 4,32 euro naar 4,68 euro.

De totale omzet uit verhuringen stijgt met 1,9 procent naar 160 miljoen euro. Deze stijging wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een positieve ontwikkeling in de verhuur van kantoorgebouwen op Schiphol-Centrum. De bezettingsgraad van het commercieel vastgoed bedraagt 89,6 procent (2016: 88,7 procent).

De totale omzet parkeren stijgt met 6,5 procent naar 123 miljoen euro. Op Amsterdam Airport Schiphol is een stijging van 6 miljoen euro gerealiseerd door de toename van het aantal passagiers dat Schiphol als vertrekpunt heeft. Per 1 oktober is de parkeergarage P2 gesloten om ruimte te maken voor de bouw van de nieuwe pier en terminal. Om de parkeermogelijkheden op peil te houden zijn nieuwe parkeerproducten ontwikkeld, waardoor het sluiten van parkeergarage P2 een minimaal effect heeft gehad op het aantal parkeringen. Door de groei van het aantal passagiers op Eindhoven Airport stijgt de omzet uit parkeren op deze luchthaven met 11,8 procent. Het instorten van de parkeergarage heeft deze groei niet in de weg gestaan.

De omzet uit hotelactiviteiten bedraagt 33 miljoen euro in 2017 (2016: 29 miljoen euro) en wordt hoofdzakelijk gegenereerd door het Hilton hotel op Schiphol centrum. Het Hilton-hotel is eind 2017 verkocht, waardoor de omzet van deze activiteiten in 2018 zal verdwijnen.

Overige opbrengsten en overige resultaten uit vastgoed

In 2017 is onder deze post het eenmalig resultaat verantwoord uit hoofde van de verkoop van het Hilton hotel en de waardering van de Performance share in de deelneming Brisbane Airport Corporation Holdings. Beide transacties hebben respectievelijk voor 26 en 12 miljoen euro positief bijgedragen aan de overige opbrengsten in 2017. Het effect op het nettoresultaat van Schiphol bedraagt 30,4 miljoen euro.

De overige resultaten uit vastgoed bedragen 42 miljoen euro (2016: 71 miljoen euro). Dit wordt veroorzaakt door positieve marktontwikkelingen en een lagere leegstand bij de kantoren op Schiphol Centrum en de logistieke gebouwen. In de resultaten uit vastgoed is tevens een waardeverlies van 42 miljoen euro opgenomen op twee vrachtgebouwen waarvan het aangrenzende platform van functie zal wijzigen. Dit platform zal in de toekomst gebruikt worden voor (passagiers) vliegtuigopstelplaatsen en hiermee de benodigde extra capaciteit creëren.

Bedrijfslasten

Het totaal aan bedrijfslasten is gestegen met 9,8 procent van 1.074 miljoen euro naar 1.179 miljoen euro. Door de groei van het aantal passagiers, met 8,4 procent voor Schiphol Group, is de bestaande infrastructurele capaciteit volledig benut. Hierdoor zijn relatief kostbare operationele maatregelen getroffen om de kwaliteit op hetzelfde niveau te houden en operationele knelpunten te beheersen. Onderdeel van deze operationele maatregelen is de inzet van extra floormanagement, beveiligers, externe en interne medewerkers.

EUR miljoen	2017	2016	%
Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten	509	470	8,1
Afschrijvingen	264	237	11,5
Personeelsbeloningen	213	185	15,2
Beveiligingsactiviteiten	193	179	7,7
Bijzondere waardeveranderingen	-	2	-100,0
Overige bedrijfskosten	2	3	-28,8
Bedrijfslasten	1.179	1.074	9,8

Daarnaast stijgen de bedrijfslasten ten opzichte van 2016 met 13 miljoen euro door ons 'Digital Airport Programme' (programma organisatie voor digitale initiatieven) en overige IT uitgaven, waaronder cyber security.

De afschrijvingskosten stijgen met 11,5 procent van 237 miljoen euro naar 264 miljoen euro als gevolg van de ingebruikname van nieuwe activa, waaronder de tijdelijke vertrekhal en het groot onderhoud van de Kaagbaan met effecten van respectievelijk 6 en 2 miljoen euro. Daarnaast heeft een levensduuraanpassing van bestaande activa in de terminal geleid tot een hogere afschrijvingslast van 4 miljoen euro.

De personeelsbeloningen stijgen met 28 miljoen euro mede door de stijging van 5,5 procent in het aantal personeelsleden (+10 miljoen euro). De extra medewerkers worden ondermeer ingezet voor de additionele capaciteitsmaatregelen in de operatie, het Digital Airport Programme en het Capital Programme. Verder is de variabele beloning in 2017 gestegen met 10 miljoen euro als gevolg van een relatief lage vergelijkingsbasis door het niet behalen van de gestelde targets in 2016. Daarnaast stijgen de personeelskosten met 6 miljoen euro door een stijging van de pensioenpremies en de ontwikkeling van de CAO lonen.

Exploitatieresultaat

Het exploitatieresultaat is gedaald met 61 miljoen euro van 420 miljoen euro in 2016 naar 359 miljoen euro in 2017.

De daling wordt veroorzaakt door een negatief exploitatieresultaat bij Aviation als gevolg van een stijging van de kosten voor extra maatregelen, zoals beveiligingskosten, om de passagiersgroei van 7,7 procent in goede banen te leiden. Hierdoor daalt het exploitatieresultaat bij Aviation met 76 miljoen euro tot een operationeel verlies van 39 miljoen euro.

EUR miljoen	2017	2016	%
Aviation	-39	37	>-100
Consumer Products & Services	216	197	9,6
Real Estate	138	148	-6,4
Alliances & Participations	43	38	13,5
Exploitatieresultaat	359	420	-14,7

Voor Consumer Products & Services geldt dat het positieve exploitatieresultaat grotendeels het gevolg is van een stijging van de netto-omzet gerelateerd aan de passagiersgroei. Het exploitatieresultaat van Real Estate bevat 42 miljoen euro ongerealiseerde waardeveranderingen (2016: 71 miljoen euro). Tevens draagt de verkoop van het Hilton hotel voor 22 miljoen euro bij in het exploitatieresultaat van Real Estate. De ontwikkeling van het exploitatieresultaat bij Alliances & Participations wordt positief beïnvloed door de waardering van Performance shares die worden gehouden in Brisbane Airport Corporation Holdings van 12 miljoen euro.

Het exploitatieresultaat gecorrigeerd voor de ongerealiseerde waardeveranderingen op het vastgoed en de eenmalige overige opbrengsten bedraagt 278 miljoen euro (2016: 349 miljoen euro).

Financiële baten en lasten

Het negatieve saldo van financiële baten en lasten is in 2017 met 5 miljoen euro afgenomen tot 86 miljoen euro. De daling van de financiële lasten wordt met name veroorzaakt door een daling van de rentes op de lopende leningen ten opzichte van voorgaand jaar. Door de dalende trend van de marktrente worden nieuwe leningen tegen lagere rentes afgesloten wat een positief effect heeft op de rentelasten.

Resultaat deelnemingen

Het resultaat deelnemingen is gestegen van 67 miljoen euro naar 73 miljoen euro en bedraagt 26 procent van het totaal nettoresultaat (2016: 22 procent).

Winstbelasting

De winstbelasting bedraagt 60 miljoen euro in 2017 tegenover 86 miljoen euro in 2016. De effectieve belastingdruk in 2017 is 17,4 procent en daarmee 4,2 procentpunt lager dan de effectieve belastingdruk in 2016 (21,6 procent). De lagere belastingdruk dan nominaal, in zowel 2017 als 2016, wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de toepassing van de deelnemingsvrijstelling op resultaten van geassocieerde deelnemingen. Daarnaast wordt de belastingdruk in 2017 positief beïnvloed door het vrijgestelde verkoopresultaat op deelnemingen (0,5 procent) en een tariefswijziging op de winstbelasting in Amerika (1,4 procent).

Van de totale belastinglast van 60 miljoen euro heeft 61 miljoen euro betrekking op Nederlandse winstbelasting (2016: 82 miljoen) en -1 miljoen euro op Amerikaanse winstbelasting (2016: 4 miljoen).

Nettoresultaat

Als gevolg van de bovengenoemde ontwikkelingen daalt het nettoresultaat in 2017 met 27 miljoen euro tot 280 miljoen euro (2016: 306 miljoen euro). Conform de Wet luchtvaart zal ongeveer 25 miljoen euro evenredig worden verrekend in de havengelden over de periode 2019-2021. Het rendement op het eigen vermogen (ROE) is in 2017 uitgekomen op 7,2 procent (2016: 8,2 procent) en de RONA na belasting op 6,1 procent (2016: 7,1 procent). Gecorrigeerd voor de eenmalige opbrengsten, de waardeinstijging vastgoed en dat deel van het resultaat dat verrekend moet worden in de havengelden over de periode 2019 tot en met 2021, bedraagt het rendement op het eigen vermogen ongeveer 5,2 procent.

Ontwikkeling van het geconsolideerd overzicht financiële positie

Het balanstotaal van Schiphol Group is met 3,6 procent toegenomen tot 6.655 miljoen euro (2016: 6.426 miljoen euro). Het eigen vermogen is met 119 miljoen euro gestegen tot 3.978 miljoen euro, met name door de toevoeging van het nettoresultaat over 2017 van 280 miljoen euro, na uitkering van 148 miljoen euro dividend over 2016.

Deelnemingen en joint ventures zijn toegenomen met 26 miljoen euro door de positieve ontwikkeling van de resultaten van Brisbane Airport Corporation Holdings en Groupe ADP. De vastgoedbeleggingen zijn met 50 miljoen toegenomen door de ongerealiseerde waardeinstijging van gebouwen.

De activa en passiva aangehouden voor verkoop hadden betrekking op het Hilton-hotel en zijn eind 2017 verkocht. De liquide middelen zijn gedaald met 68 miljoen euro naar 170 miljoen euro, met name door het aangaan van deposito's voor 190 miljoen euro met een looptijd tussen de 3 en 4,5 maand, die zijn gepresenteerd onder de kortlopende vorderingen.

De kortlopende verplichtingen voor leningen bedragen ultimo 2017 35 miljoen euro (2016: 5 miljoen euro). Onder het EMTN-programma is in 2017 een obligatielening geplaatst van 100 miljoen euro met een looptijd van negen jaar.

Ontwikkeling van de kasstromen

De operationele kasstroom is met 171 miljoen euro gedaald naar 267 miljoen euro door het lagere exploitatieresultaat en de negatieve ontwikkeling van het werkkapitaal. De toename van het werkkapitaal is het gevolg van het aangaan van deposito's voor 190 miljoen euro, met een looptijd van 3 tot 4,5 maand, die geen onderdeel uitmaken van de liquide middelen en staan gepresenteerd onder de overige vorderingen. De kasstroom uit investeringsactiviteiten is 292 miljoen euro negatief in vergelijking tot 301 miljoen euro negatief in 2016. Deze kasstroom is in 2017 positief beïnvloed door de verkoop van het Hilton-hotel voor 144 miljoen euro. Zonder deze eenmalige opbrengst bedraagt de investeringskastroom 436 miljoen euro als gevolg van het hogere investeringsniveau in 2017.

Het saldo van de kasstroom uit operationele en investeringsactiviteiten – de vrije kasstroom – bedraagt 25 miljoen euro negatief in 2017 tegen 137 miljoen euro positief in 2016. De kasstroom uit financieringsactiviteiten is 55 miljoen euro negatief in 2017 (2016: 323 miljoen euro negatief) ten gevolge van 100 miljoen euro nieuwe financiering (saldo van aflossing en opgenomen leningen) en uitkering van dividend voor een totaal bedrag van 148 miljoen euro. De nettokasstroom bedraagt 80 miljoen euro negatief in 2017 (2016: 187 miljoen euro negatief). Het saldo aan liquide middelen is hierdoor gedaald van 250 miljoen euro eind 2016 naar 170 miljoen euro eind 2017.

Investeringen

In 2017 is 490 miljoen euro geïnvesteerd in vaste activa, 62 procent meer dan in 2016 (303 miljoen euro). Van de totale investering in 2017 is 99 miljoen euro gerelateerd aan de ontwikkeling van de nieuwe pier en terminal en omliggende infrastructuur, 43 miljoen euro aan het groot onderhoud van de Kaagbaan en 32 miljoen euro aan de ontwikkeling van Lelystad Airport.

Financiering

Het totale bedrag aan uitstaande leningen en leaseverplichtingen is in 2017 gestegen met 92 miljoen euro naar 2.159 miljoen euro. Onder het EMTN-programma is in 2017 een obligatielening geplaatst van 100 miljoen euro met een looptijd van negen jaar. Tevens beschikt Royal Schiphol Group over een totaal van 575 miljoen euro aan gecommiteerde bankfaciliteiten en 150 miljoen euro aan ongecommiteerde bankfaciliteiten, waaronder per 31 december 2017 niet is getrokken. Schiphol Group heeft de looptijd van een bestaande gecommiteerde bankfaciliteit van 300 miljoen euro verlengd met twee jaar tot juni 2022. Schiphol Group heeft verder in de eerste helft van 2017 een nieuwe gecommiteerde bankfaciliteit afgesloten bij de Europese Investeringsbank voor een bedrag van 175 miljoen euro. Deze sterke liquiditeitspositie is belangrijk in het licht van de grotere financieringsbehoefte in de komende jaren als gevolg van de forse investeringen.

Ratio's

De belangrijkste financieringsratio's binnen ons financieringsbeleid zijn de 'FFO/totale schuld' en 'FFO interest dekkingsratio'. Funds From Operations (FFO) is de operationele kasstroom gecorrigeerd voor het werkkapitaal. De FFO is in 2017 gedaald van 471 miljoen euro naar 467 miljoen euro.

De FFO/totale schuld bedroeg 21,6 procent in 2017 (2016: 22,8 procent). De FFO interest dekkingsratio bedroeg 6,9x in 2017; een lichte verbetering ten opzichte van de 6,8x in 2016. Naast deze twee ratio's

hanteren we de leverage ratio (verhouding rentedragend vreemd vermogen ten opzichte van het totaal van het eigen vermogen en het rentedragend vreemd vermogen). Aan het einde van het verslagjaar bedroeg de leverage ratio van Schiphol Group 35,2 procent (2016: 34,9 procent).

Hiermee voldoen deze financiële ratio's aan de minimale vereisten van Schiphol Group's financieringsbeleid: ten minste een FFO/totale schuld ratio van 18,0 procent en een leverage ratio van tussen de 30,0 en 50,0 procent.

Overige ontwikkelingen

Tarieven

Na een aantal jaren van dalende havengeldtarieven, in totaal 23% in de afgelopen drie jaar, zullen de tarieven per 1 april 2018 met 5,4% stijgen. Deze toename houdt verband met de extra operationele maatregelen die ook het komend jaar worden genomen. De verwachting is dat de havengelden, onder invloed van omvangrijke investeringen, de komende jaren verder zullen stijgen.

Op 1 juli 2017 is de nieuwe Wet luchtvaart van kracht geworden met wijzigingen ten aanzien van de tariefconsultatie en vaststelling. Dit houdt onder meer in dat Schiphol in 2018 voor het eerst tarieven voor een periode van drie jaar zal gaan vaststellen (2019-2021). Dit zal plaatsvinden na een zorgvuldige consultatie van de airlines.

Een duurzame luchtvaart

Schiphol Group wil een voorbeeldrol blijven vervullen voor het verduurzamen van de luchtvaartsector. We streven naar drie doelen: een luchtvaartsector met een schone toekomst, toekomstbestendige luchthavens en een gezonde en veilige werk- en leefomgeving. Aan deze drie doelen hebben we twee langetermijn doelstellingen gekoppeld: Schiphol is een klimaatneutrale luchthaven in 2040 en een zero waste airport in 2030. Een goed voorbeeld hoe wij werken aan onze klimaatneutrale luchthavens is het contract dat wij in 2017 hebben afgesloten met Eneco voor het inkopen van 100 procent duurzame elektriciteit, opgewekt in Nederland.

(Her)benoemingen

Per 31 maart 2018 zal Jos Nijhuis terugtreden als CEO en President-directeur van Royal Schiphol Group. Hij blijft in het tweede kwartaal beschikbaar voor een goede overdracht.

De algemene vergadering van aandeelhouders heeft bij besluit buiten vergadering de heer Declan Collier benoemd als opvolger van de heer Herman Hazewinkel in de Raad van Commissarissen. De benoeming gaat in op de jaarlijkse algemene vergadering van aandeelhouders in april 2018. Op de algemene vergadering van aandeelhouders zal mevrouw Louise Gunning worden voorgedragen voor een tweede termijn als voorzitter van de Raad van Commissarissen, en zal mevrouw Simone Brummelhuis worden voorgedragen als opvolger van mevrouw Margot Scheltema in de Raad.

Belangrijkste risico's

Royal Schiphol Group wordt voortdurend blootgesteld aan risico's verbonden aan haar ondernemingsactiviteiten. Deze risico's doen zich voor op strategisch, operationeel en financieel gebied en in de naleving van wet- en regelgeving. Risicomanagement is een integraal onderdeel van onze bedrijfsvoering. De risico's verschillen daarnaast per businessactiviteit. In 2017 is het risicoprofiel gelijk gebleven aan 2016, de volgende toprisico's kregen bijzondere aandacht:

- Veranderingen in vraag naar luchtvervoer: als gevolg van de aanhoudende groei in het aantal passagiers in 2017 is de druk op de bestaande capaciteit en infrastructuur toegenomen.
- Politieke omgeving: door de snelle groei heeft Schiphol de grens van 500.000 vliegbewegingen, zoals overeengekomen in het Aldersakkoord, vrijwel bereikt.
- Grote projecten: Het Capital Programme behelst de gelijktijdige realisatie van meerdere grote en complexe projecten gedurende de komende jaren, naast de normale onderhoudsinvesteringen.
- IT-infrastructuur & informatiebeveiliging: Onze bedrijfsvoering is in toenemende mate afhankelijk van IT-systemen en -applicaties. Die afhankelijkheid zal groter worden naarmate we onze ambitie om onze digitale capaciteiten uit te breiden realiseren.

Dividendvoorstel

Het voorgestelde dividend is met 1,2 procent gestegen naar 150 miljoen euro (2016: 148 miljoen euro). Dit komt neer op 807 euro per aandeel (2016: 797 euro per aandeel).

Vooruitzichten voor 2018

Het aantal commerciële vliegtuigbewegingen op Schiphol is tot en met het operationeel jaar 2020 (tot 1 november 2020) beperkt tot 500.000. Dit is vastgelegd in de Alders-afspraken. De limiet van 500.000 bewegingen is in het operationeel jaar 2017 nagenoeg bereikt, en in de komende drie jaar is geen groei in vliegtuigbewegingen meer mogelijk. Schiphol zal zich houden aan de gemaakte afspraken en derhalve zal groei van passagiers moeten komen door de inzet van grotere vliegtuigen door vliegtuigmaatschappijen en/of hogere bezettingsgraden van bestaande vliegtuigen.

Behoudens onvoorziene omstandigheden, verwachten wij in 2018 een groei van ongeveer 3 tot 4 procent in aantal passagiers en een nettoresultaat dat fors lager zal zijn dan in 2017 aangezien voor 2018 geen rekening is gehouden met ongerealiseerde waardeveranderingen uit vastgoed en overige eenmalige opbrengsten uit 2017.

Het jaarverslag van Royal Schiphol Group zal naar verwachting begin maart beschikbaar zijn. De (besloten) Algemene Vergadering van Aandeelhouders zal plaatsvinden op 17 april 2018.

Dit persbericht bevat mogelijke informatie die kwalificeert als voorwetenschap over Royal Schiphol Group zoals bedoeld in artikel 7(1) van de Market Abuse Regulation (596/2014/EU).

S. Theeuwes MSc RC
Manager Investor Relations

Dit bericht zou toekomst gerichte mededelingen ("forward-looking statements") kunnen bevatten onderhevig aan risico samenhangend met financiële factoren, resultaten van activiteiten van Schiphol Group maar ook enkele voornemens en doelstellingen van Royal Schiphol Group gerelateerd aan deze onderdelen. Deze forward-statements zijn onderhevig aan risico's en onzekerheden omdat ze afhankelijk zijn van gebeurtenissen en/of omstandigheden die zich in de toekomst voordoen en andere factoren waardoor de werkelijke resultaten en ontwikkelingen aanmerkelijk kunnen verschillen van de resultaten welke tot uitdrukking zijn gebracht in de forward-looking statements. Forward-looking statements en voorspellingen zijn gebaseerd op actuele gegevens en ervaringen uit het verleden, maar zijn niet noodzakelijkerwijs maatgevend voor toekomstige uitkomsten of de financiële resultaten van Royal Schiphol Group en moeten daarom niet in isolement worden gezien.

Verkorte geconsolideerde jaarrekening 2017 van Royal Schiphol Group

(in EUR 1.000)	2017	2016
Netto-omzet	1.457.542	1.423.379
Overige resultaten uit vastgoed	42.477	71.390
Overige opbrengsten	37.957	-
Overige opbrengsten en resultaten uit vastgoed	80.434	71.390
Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten	701.236	649.235
Personeelsbeloningen	212.528	184.523
Afschrijvingen, amortisatie en bijzondere waardeveranderingen	263.715	238.115
Overige bedrijfskosten	1.836	2.579
Totaal bedrijfslasten	1.179.315	1.074.452
Exploitatieresultaat	358.661	420.317
Financiële baten	10.686	8.931
Financiële lasten	-96.297	-99.536
Totaal financiële baten en -lasten	-85.611	-90.605
Resultaat geassocieerde deelnemingen en joint ventures	72.767	67.485
Resultaat voor belastingen	345.817	397.197
Winstbelasting	-60.277	-85.962
Resultaat	285.540	311.235
Toekomend aan:		
Minderheidsaandeelhouders	5.837	4.979
Aandeelhouders (Nettoresultaat)	279.703	306.256
Winst per aandeel (x EUR 1)	1.503	1.645

Geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat over 2017

(in EUR 1.000)

	2017	2016
Resultaat	285.540	311.235
Omrekeningsverschillen	-12.278	4.286
Waardemutaties afdekkingstransacties	1.110	19.629
Aandeel totaalresultaat geassocieerde deelnemingen na belasting	-7.226	-943
Totaalresultaat te reclassificeren naar winst en verlies na belastingen	-18.394	22.972
Actuariële resultaten en herwaarderingen	-528	-970
Aandeel totaalresultaat geassocieerde deelnemingen na belasting	640	-800
Totaalresultaat niet te reclassificeren naar winst en verlies na belastingen	112	-1.770
Totaal niet-gerealiseerde resultaten	-18.282	21.202
Totaal gerealiseerde en niet gerealiseerde resultaten	267.258	332.437
Toekomend aan:		
Minderheidsaandeelhouders	5.837	4.979
Aandeelhouders	261.421	327.458

Geconsolideerd overzicht financiële positie per 31 december 2017

Activa (in EUR 1.000)	31 december 2017	31 december 2016
Vaste activa		
Immateriële activa	88.091	80.274
Activa ten behoeve van operationele activiteiten	2.864.347	2.828.246
Activa in aanbouw of ontwikkeling	418.130	244.419
Vastgoedbeleggingen	1.503.744	1.453.482
Latente belastingvorderingen	144.813	165.219
Geassocieerde deelnemingen en joint ventures	921.317	895.345
Vorderingen op geassocieerde deelnemingen	53.436	74.200
Langlopende vorderingen	46.420	76.875
	6.040.298	5.818.060
Vlottende activa		
Handels- en overige vorderingen	426.678	224.476
Winstbelasting	17.646	6.179
Liquide middelen	170.370	238.691
Activa aangehouden voor verkoop	-	138.956
	614.694	608.302
	6.654.992	6.426.362

Passiva

(in EUR 1.000)

	31 december 2017	31 december 2016
Kapitaal en reserves toekomend aan aandeelhouders		
Geplaatst kapitaal	84.511	84.511
Agio reserve	362.811	362.811
Ingehouden winst	3.570.069	3.438.838
Overige reserves	-81.179	-62.930
	3.936.212	3.823.230
Minderheidsaandeelhouders	41.972	36.357
Eigen vermogen	3.978.184	3.859.587
Langlopende verplichtingen		
Leningen	2.074.627	2.010.773
Personeelsbeloningen	42.137	39.655
Overige voorzieningen	36.912	17.679
Latente belastingverplichtingen	16.651	22.924
Overige langlopende verplichtingen	133.407	138.671
	2.303.734	2.229.702
Kortlopende verplichtingen		
Leningen	35.220	4.927
Winstbelasting	780	423
Handels- en overige schulden	337.074	324.971
Passiva aangehouden voor verkoop	-	6.752
	373.074	337.073
	6.654.992	6.426.362

Verkort geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen

(in EUR 1.000)

	Toekomend aan de aandeelhouders				Minderheids	Totaal
	Geplaatst kapitaal	Agio reserve	Ingehouden winst	Overige reserves	aandeel houders	
Stand per 1 januari 2016	84.511	362.811	3.319.818	-83.032	31.601	3.715.709
Resultaat	-	-	306.256	-	4.979	311.235
Overige niet-gerealiseerde resultaten	-	-	-	21.202	-	21.202
Totaal gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	-	-	306.256	21.202	4.979	332.437
Uitbetaling van dividend	-	-	-187.236	-	-223	-187.459
Overige	-	-	-	-1.100	-	-1.100
Stand per 31 december 2016	84.511	362.811	3.438.838	-62.930	36.357	3.859.587
Resultaat	-	-	279.703	-	5.837	285.540
Overige niet-gerealiseerde resultaten	-	-	-	-18.282	-	-18.282
Totaal gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	-	-	279.703	-18.282	5.837	267.258
Uitbetaling van dividend	-	-	-148.439	-	-222	-148.661
Overige	-	-	-33	33	-	-
Stand per 31 december 2017	84.511	362.811	3.570.069	-81.179	41.972	3.978.184

	dividend over 2016, betaald in 2017	dividend over 2015, betaald in 2016
Dividend toekomend aan aandeelhouders (x EUR 1)	148.439.000	187.236.000
Aantal uitstaande aandelen rechthebbende op dividend	186.147	186.147
Dividend per aandeel (x EUR 1)	797	1.006

Tijdens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 18 april 2017 is het dividend vastgesteld en op 4 mei 2017 is een bruto dividend uitgekeerd van in totaal EUR 148,4 miljoen oftewel EUR 797 per aandeel.

Verkort geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2017

(in EUR 1.000)

	2017	2016
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	365.150	555.544
Betaalde winstbelasting, interest en ontvangen dividend	<u>-98.038</u>	<u>-117.349</u>
Kasstroom uit operationele activiteiten	267.112	438.195
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	<u>-291.962</u>	<u>-301.367</u>
Vrije kasstroom	-24.850	136.828
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	<u>-55.333</u>	<u>-323.399</u>
Nettokasstroom	-80.183	-186.571
Stand liquide middelen bij aanvang boekjaar	250.767	437.308
Nettokasstroom	-80.183	-186.571
Koers- en omrekeningsverschillen	<u>-214</u>	<u>30</u>
Stand liquide middelen	170.370	250.767
Liquide middelen voortgezette activiteiten	170.370	238.691
Liquide middelen aangehouden voor verkoop	<u>-</u>	<u>12.076</u>
	170.370	250.767

De operationele kasstroom is met 171 miljoen euro gedaald naar 267 miljoen euro door het lagere exploitatieresultaat en de negatieve ontwikkeling van het werkkapitaal. De toename van het werkkapitaal is het gevolg van het aangaan van deposito's voor 190 miljoen euro, met een looptijd van 3 tot 4,5 maand, die geen onderdeel uitmaken van de liquide middelen en staan gepresenteerd onder de overige vorderingen.